

BELEIDSPLAN 2025-2030

1. BEHOUD EN ONTWIKKELING

Vanuit haar doelstelling, vastgelegd in de in 2003 herziene statuten, wil de Heemkundevereniging Roerstreek (HVR) voor de periode 2025-2030 een aantal nieuwe en gewijzigde beleidsvoornemens formuleren.

De HVR is in basis een vereniging. Vanuit de vereniging wordt het Roerstreekmuseum geëxploiteerd; vereniging en museum zijn dus met elkaar verweven.

Voor het handelen van de Vereniging en het museum hanteert de vereniging de volgende uitgangspunten en committeert zich aan de opgesomde codes/normen die gangbaar zijn binnen de sector cultuur en musea:

Uitgangspunten

- Musea en museale collecties staan voor duurzaamheid en continuïteit in onze samenleving. Ze vormen het noodzakelijke tegenwicht tegen de maatschappelijke en technologische veranderingen, die zich steeds sneller om ons heen voltrekken. Het museum voorziet in de behoefte om de eigen geschiedenis en cultuur te beleven.
- Het museum heeft een cultuur scheppende functie. In de ontwikkelingen van het museale veld (vooral op het terrein van collectiebeheer en publieksfunctie) is er een steeds sterker wordende bewaarcultuur ontstaan. Het verzamelen dient echter geen doel op zich te zijn, maar moet erop gericht zijn een beeld van het verleden over te dragen. Als gevolg van de groei van collecties zullen echter keuzes gemaakt moeten worden.
Het collectiebeheer moet daarom een hoge prioriteit hebben. De collectievorming, het behoud (de bewaarfunctie) en de presentatie dienen op een evenwichtige wijze te worden uitgeoefend.
- Het museum, een instelling ten dienste van de gemeenschap, vervult bovendien een maatschappelijke functie. Daarom dienen de functies educatie en presentatie te worden versterkt en vernieuwd. Dat doen we bijvoorbeeld door samenwerking met andere organisaties met gelijke doelen te intensiveren. We organiseren aansprekende kortlopende exposities, participeren bij educatieve projecten (b.v. het scholen project) en passen steeds vaker multimedia toe. In de komende periode willen we een educatief programma voor de jeugd van de basisschool doorontwikkelen in co-creatie met Nationaal Park de Meinweg.
- Diversiteit en inclusie: Het museum is een plek waarbij iedereen welkom is, waar op geen enkele wijze discriminatie of uitsluiting getolereerd wordt. We gaan voor diversiteit en inclusie. Dit geldt voor bezoekers, vrijwilligers en bestuurders. Binnen het museum is diversiteit van belang om niet eenzijdig de ontwikkeling van het beleid en de uitvoering hiervan vorm te geven. Juist diversiteit en inclusie leidt ertoe dat er diverse thema's aan de orde komen en hierop diverse inzichten gegenereerd worden. Dit leidt tot pluriformiteit. Er dient in de ontwikkeling en de uitvoering van beleid steeds een belangenafweging gemaakt te worden tussen diverse uiteenlopende belangen, morele opvattingen en normen en waarden.

In uitingen van het museum zoals publicaties, tentoonstellingen, presentaties, lezingen e.d. moet altijd respect voor diverse belangen en groeperingen aan de dag gelegd worden. Genoemde standpunten behoren tot de gedeelde waarden binnen het Roerstreekmuseum en zullen in deze beleidsperiode nadrukkelijker onder de aandacht worden gebracht in alle vormen van communicatie, zowel intern als extern. (Zie ook bijlage 1: doelen diversiteit & inclusie (pag. 8)).

- De professionalisering van het museum als bedrijf is een volgend uitgangspunt. De producten (tentoonstellingen, jaarboek, mogelijkheid raadplegen bibliotheek, bidprentjes- en fotoarchief, de digitaal ontsloten collectie enz.) van het museum kunnen daardoor in kwaliteit toenemen. Commerciële ondersteuning en sponsoring vinden steeds meer ingang. Onze prioriteit heeft ook de scholing van de medewerkers en het creëren van een vrijwilligersbestand, waarbinnen een grote spreiding aan professionele vermogens aanwezig is.
- Voor een nieuw collectiebeleid is het formuleren van een collectieplan van groot belang. Hierin wordt de opbouw van de collectie aangegeven. Verder wordt omschreven wat tot de kerncollectie behoort en welke onderdelen voor het museum van minder belang zijn (selectie).
- Goed behoud en beheer zijn voorwaarden voor het behoud van de collectie. Daartoe behoren: bewaring, registratie, passieve en actieve conservering en beveiliging. Ook de veiligheid van het publiek en de vrijwilligers zijn van belang evenals aandacht voor vorming en scholing van vrijwilligers op dit gebied.
- Een kerntaak van het museum is ook de publieksfunctie. De kwaliteit van het museale aanbod moet goed aansluiten bij de belangstelling en het kennisniveau van het publiek. We streven naar een actieve en creatieve benadering van het publiek.

Codes en normeringen die de HVR/Roerstreekmuseum hanteert:

- Governance Code Cultuur (GCC) 2019
- Code Diversiteit & Inclusie (CODECI) 2011
- Fair Practice Code 2024
- Museum Norm 2020
- Ethische Code voor Musea 2006
- Leidraad Afstoten Museale Objecten (LAMO) 2023

2. AMBITIES 2025-2030

2.1. De ledenwerving en het behoud (het binden) van leden

Een analyse heeft uitgewezen dat het museum - dat momenteel gedurende vier dagdelen per week voor het publiek geopend is - bezocht wordt door eigen leden, streekbewoners, toeristen en bezoekers uit binnen- en buitenland.

De vereniging telt momenteel ca. 600 leden. Hiervan zijn circa 60 leden individueel of in werkgroepen en commissies actief. De overige leden kunnen feitelijk gekwalificeerd worden als ledendonateurs. Zij kunnen voor het jaarlijkse contributiebedrag aanspraak maken op de faciliteiten die de vereniging hen biedt.

Als gevolg van verschillende oorzaken (o.a. vergrijzing) is het ledental in de afgelopen jaren sterk verminderd. De ledenwerving dient in de komende periode dan ook bijzondere aandacht te krijgen. Daarom wordt gestreefd naar een uitbreiding van de externe communicatie via de regionale weekbladen, digitale media en promotieactiviteiten door middel van een nieuwe wervingsfolder.

Betere faciliteiten voor de huidige leden kan een weg zijn om verdere achteruitgang te keren. We denken aan een goede interne communicatie via ons kwartaalblad “De Klepper” en het digitale “’t Klepperke”, aan speciale contactbijeenkomsten en aan de uitbreiding van het aantal activiteiten (gratis lezingen, excursies).

2.2. Het vrijwilligersbeleid

De verenigingsactiviteiten worden door vrijwilligers verricht.

De activiteiten van de werkgroepen dragen de vereniging. Er zijn werkgroepen op het gebied van archeologie, geologie, monumenten, biologie, genealogie, digitalisering foto's, bibliotheek en de samenstelling van het jaarboek en er is een tentoonstellings-, lezingen-, educatie- en boekenmarktcommissie. De werkgroepen zijn zowel tijdens als buiten de openingstijden van het museum actief.

De ‘open huis avond’ biedt al vele jaren de mogelijkheid voor de uitwisseling van kennis en ervaring.

Bij de exploitatie van het museum wordt een aantal vrijwillige medewerkers ingezet voor de openstelling van het museum. Een aandachtspunt in de komende periode is de scholing van deze groep op inhoudelijk en praktisch gebied.

Vrijwilligers spelen een rol bij de inrichting van de vaste- en de wisselexposities, het bijhouden van registratie- en documentatiesystemen en het verrichten van werkzaamheden als museumgids.

Daarnaast zijn vrijwilligers actief op de volgende gebieden:

- a. het meewerken aan het onderhoud van het gebouw en/of de (deel)collecties,
- b. het organiseren van activiteiten voor de leden (lezingen, fiets- en wandeltochten, excursies)
- c. het organiseren van acties ter versterking van de financiële basis.

In de komende periode zal het bestuur de communicatie met alle vrijwilligers intensiveren. Zij zullen nog meer direct informatief en praktisch betrokken worden bij bovengenoemde activiteiten.

2.3. De huisvesting.

De activiteiten vinden plaats in een gebouw dat eigendom is van de vereniging. Hierin bevindt zich ook het museum. Het gebouw ligt op een mooie en bereikbare locatie aan de voet van de basiliek en beschikt over ruime parkeergelegenheid. De onderhoudstoestand van het pand is goed. Het museum dient echter als gebouw een meer duidelijke en herkenbare uitstraling te krijgen. In 1996 werd een uitbreiding en renovatie van een belangrijk gedeelte van het gebouw gerealiseerd. In 2006 heeft een interne renovatie plaats gevonden, waardoor de bewaaromstandigheden, de beveiliging en de presentatie in de expositieruimten aanzienlijk zijn verbeterd.

Alle collecties en documentatieverzamelingen zijn in dit gebouw ondergebracht. Er is rekening gehouden met de eisen van veiligheid voor publiek, personeel en materieel (brand- en alarmbeveiliging) en er zijn voorzieningen voor gehandicapten aangebracht.

De beschikbare ruimte wordt zo optimaal mogelijk benut. Voor de collectie is momenteel nog voldoende depotruimte beschikbaar, maar er moet gekeken worden naar herinrichting hiervan. Helaas doet een gedeelte van het kelderdepot noodgedwongen ook dienst als opslagruimte van materialen.

Aandachtspunten voor de komende periode zijn: het regelmatig opschonen (d.w.z. afvoer van overbodige materialen), het herinrichten en het adequaat en systematisch inruimen van de collecties in de depots (nieuwe rekken en ladekasten). Een deel van het kelderdepot

wordt afgeschermd voor de opslag van materialen. We streven naar een solofunctie voor het depot.

Voor kortlopende thema-exposities is de voordrachtzaal in gebruik als een multifunctionele ruimte (exposities en ontmoetingsruimte).

De in 2009 gemaakte plannen om te komen tot een verdere verfijning van de klimaatbeheersing zullen leiden tot regelmatige metingen. Tevens is er een tochtdeur bij de entree en een tussendeur bij de ingang tot de expositieruimten geplaatst.

Het zolderdepot voor opberging van de biologische collectie werd aangepast.

Voor de periode 2025-2030 zal aandacht uitgaan naar verdere verduurzaming van het museum pand (isolerend HR glas, duurzame energie in plaats van aardgas) en renovatie (modernisering) van de keuken en het sanitaire blok.

2.4. Beheer

Door de inzet van vrijwilligers kan het museum momenteel vier dagdelen (14 uren) per week voor het publiek worden opengesteld. Het bestuur is belast met het dagelijkse beheer (commercieel, administratief). De vrijwilligers draaien “museumdienst” en zorgen voor de ontvangst, het toezicht op de bezoekers en de controle op de collectie (verlichting, beschadigingen, (inbraak)veiligheid, temperatuur, vocht, ongedierte).

De taken en verantwoordelijkheden van de beheerder worden nader gezien in het kader van dit nieuwe beleidsplan.

2.5. Collectiebeleid

2.5.1. Collectieplan en selectie

De collectie van het Roerstreekmuseum, verkregen door schenking, bruikleen en aankoop, bestaat momenteel uit meerdere deelcollecties, die beschreven worden in het collectieplan. In 2005 werd een **collectieplan** vastgesteld, waarin is aangegeven hoe de collectie is opgebouwd, welke objecten en deelcollecties tot de kern van de collectie behoren. Er is omschreven welke objecten tot de studiecollectie of tot reserve behoren en welke objecten of (deel)collecties voor het museum van minder of geen belang zijn.

Het collectieplan wordt periodiek geëvalueerd en - indien nodig - bijgesteld. Het streven is gericht op het verder terugbrengen van het aantal deelcollecties (afstoting). Het Roerstreekmuseum kan zich daardoor nog duidelijker positioneren. Dit betekent, dat er een duidelijke selectie moet plaats vinden. Dat er keuzes moeten worden gemaakt: wat wenst het museum te behouden en wat niet. Ter bevordering van een actief collectiebeheer dienen bruikleen en ruilverkeer geïntensiveerd te worden.

Om de voortgang van deze werkzaamheden ook voor de toekomst structureel te waarborgen, dienen op dit terrein beleidsmaatregelen genomen te worden, die de deskundigheid van de vrijwillige medewerkers bevorderen. Hiervoor zal actiever met erfgoednetwerken en sectorale overlegorganen samengewerkt moeten worden.

2.5.2. Collectiebehoud en beheer

De collectie vormt het fundament van het museum. Een goed beheer is voorwaarde voor het behoud van die collectie voor de toekomst. Daartoe behoren registratie, conservering (passief en actief) en restauratie. Dit vereist de beschikbaarheid en inzet van middelen en personeel. Concreet betekent dit de zorg voor onderbrenging in een passende omgeving, waarbij gelet moet worden op de directe veiligheid en het behoud van de collecties. Daarbij moet voldaan worden aan alle relevante wetten met betrekking tot veiligheid van

publiek en personeel. Tegen zaken als diefstal, brand, overstroming, vandalisme en beschadiging moet bescherming worden geboden.

Dit betekent ook, dat er voldoende geschikt personeel (betaald of onbetaald, permanent of tijdelijk) beschikbaar moet zijn. Vorming en bijscholing verdienen voortdurende aandacht. Het dient voor de komende periode een speerpunt van ons beleid te zijn. In de komende periode zal de opberging van de collecties duidelijker gestructureerd worden (codering, verpakkingsmateriaal e.d.) Er zal periodiek gecontroleerd worden op vocht, temperatuur en ongedierte. Alle collecties zijn nu geregistreerd. Aan een voortgaande digitalisering wordt voortvarend gewerkt en we zullen zorgen voor een goed back-upstelsel.

2.5.3. De op het publiek gerichte functie.

De publieksfunctie dient een kerntaak van het streekmuseum te zijn. Daarbij gaat het om de kwaliteit van het museale aanbod, om doeltreffende begeleiding en continuïteit. Omdat het museum een maatschappelijke functie vervult, dient het (sociale) draagvlak voor het museumbezoek echter te worden verbreed.

Voorname “obstakels” bij museumbezoek vormen imago-, informatie- en statusdrempels. Het museum is slechts beperkt in staat de samenstelling van het bezoekers te beïnvloeden. Om het publiek te bereiken zal het fundament van waaruit gewerkt wordt de kracht van de eigen collectie en de eigen doelstelling moeten zijn. Ons streven is gericht op het aanbieden van een kwalitatief goed product. Het moet aansluiten bij de belangstelling en het kennisniveau van het publiek. Ons streven is om korte regio gebonden exposities te organiseren, die meer bezoekers uit de Roerstreek aantrekken. Een actieve en creatieve benadering van het publiek zal in de toekomst noodzakelijk zijn.

- De educatieve functie dient daarbij vooral gericht te zijn op een verhoging van de kwaliteit van de presentatie van de collectie. In de vaste collecties archeologie, historie en biologie dienen educatieve presentaties en activiteiten te worden gerealiseerd. We denken aan het opzetten van projecten, waarbij wordt samengewerkt met het onderwijs en/of organisaties voor educatieve scholing en vorming.
- Extern gerichte communicatiemiddelen als (digitale) promotie en reclame (foldermateriaal, persberichten, social media e.d.) en aanpassing van de website dienen het publieksbeleid te ondersteunen.
- Om de bezoekersaantallen te verhogen zal participatie bij nationale museum-activiteiten worden gestimuleerd (het Museumweekend, de Nationale Molendag, de Open Monumentendag, de Maand van de Geschiedenis etc.). Daartoe zal jaarlijks een plan worden gemaakt.
- Een andere optie is het aanboren van nieuwe doelgroepen door bijzondere thema-exposities. Verder de intensivering van de promotie en het zoeken naar samenwerkingsvormen met andere instellingen in de regio zoals de Stichting Kasteel Montfort, stichting Molens Roerdalen het bezoekerscentrum van het Nationaal Park de Meinweg, Klein Geluk uit Roerdalen en Archeo Route Limburg. Vooral een intensievere samenwerking met de naastgelegen basiliek, die door veel toeristen wordt bezocht, biedt mogelijkheden tot het aantrekken van meer bezoekers.
- Om nieuwe potentiële doelgroepen aan te boren, zullen minder geijkte kanalen en methoden ontwikkeld worden zoals:
  1. activiteiten voor specifieke publieksgroepen;
  2. samenwerking met de toeristische sector zoals Gastvrij Roerdalen- Wassenberg en Klein Geluk uit Roerdalen;

3. het organiseren van activiteiten binnen en buiten de muren van het museum (lezingen, cursussen, demonstraties);
4. het opzetten van gerichte jeugd- en ouderenactiviteiten en -educatie;
5. bewuste toepassing van presentatietechnieken (b.v. audiovisuele middelen).
6. digitale marketing actiever gebruiken en eventueel uitbreiden.

3. FINANCIEN

Ook de financiën van de vereniging en het museum zijn met elkaar verweven en worden weergegeven in de financiële jaarstukken die door de ledenvergadering worden geaccordeerd. De inkomsten van de vereniging bestaan onder andere uit contributies van de leden, gemeentelijke subsidies, entreegelden, donaties, uitgave jaarboek, verkopen museumwinkel, financiële acties (zoals de boekenmarkt) en sponsoring.

Op het gebied van sponsoring zal er verbetering van de communicatie worden nagestreefd met als doel meer sponsoren langdurig te binden. De subsidiemogelijkheden worden verder bekeken en mogelijke subsidienten worden actief benaderd.

Verder zal gewerkt worden aan de verhoging van de bezoekersaantallen.

Een algemene tendens is het bereiken van een verzadigingspunt in de verkoop van boeken op heemkundig gebied. Daarom wordt de boekwinkel uitgefaseerd; alleen de jaarboeken en mogelijke toekomstige uitgaven met betrekking tot de Roerstreek zullen nog in het museum verkrijgbaar zijn.

De financiële uitgaven hebben voornamelijk betrekking op kosten van het onderhoud van het gebouw en de inventaris, op energiekosten museum, kosten van beheer en administratie, kosten van afschrijving gebouw, inventaris, kostprijs drukken jaarboeken, kosten collectiebeheer, kosten bibliotheek, archief, PR activiteiten en kosten exposities.

Primair zal het financiële beleid gericht zijn op een evenwicht tussen de baten en de lasten. Naast een jaarlijkse begroting, de balans en de jaarrekening, zal een meerjarenraming worden opgesteld. Daarbij is uiteraard ook een post opgenomen voor het onderhoud, beheer en restauratie van de collectie.

Hierdoor is structurele aandacht ten aanzien van deze collectie gewaarborgd.

4. OPVOLGING EN BORGING

De stand van zaken aan de hand van de PDCA-cyclus (Plan-Do-Check-Act) van dit beleidsplan zal halfjaarlijks geëvalueerd worden in de bestuursvergadering. Een jaarlijkse terugkoppeling zal plaatsvinden tijdens de algemene ledenvergadering.

5. SAMENVATTING BELEIDSPUNTEN 2025-2030.

1. Het bekrachtigen van de status geregistreerd museum.
2. Het behoud van leden door uitbreiding van de communicatie in “De Klepper” en digitaal “’t Klepperke” en door uitbreiding en intensivering van activiteiten. Ledenwerving door promotieactiviteiten (wervingsfolder, meer informatie via regionale weekbladen en digitale media en actieve werving tijdens lezingen).
3. Een verbeterde communicatie met de vrijwilligers. Deskundigheidsbevordering van personeel en vrijwilligers;
4. Depots regelmatig opschonen, ruimte scheppende aanpassingen realiseren, het opbergen van de collecties verbeteren en verdere aanpassing van zolderdepot;
5. Intensivering van bruikleen en ruilverkeer;

6. Verduurzaming. Het verder isoleren van het gebouw middels aanbrengen HR beglazing en het klimaat op duurzame wijze bevorderen door warmtepomp/airco's te plaatsen in plaats van een gasgestookte installatie. Regelmatige klimaatmetingen uitvoeren;
7. Het periodiek evalueren van het bestaande collectieplan;
8. De verbetering van de communicatie met sponsors en subsidiënten.
9. Publieksbereik:
  - a. De uitstraling van het museumgebouw verbeteren,
  - b. Educatieve projecten voortzetten en uitbreiden,
  - c. Aanpassing van de website blijft actueel,
  - d. Bewuste toepassing van presentatietechnieken,
  - e. Activiteiten voor specifieke publieksgroepen,
  - f. Lezingencyclus continueren en eventueel uitbreiden,
  - g. Samenwerking met instellingen in de toeristische sfeer.
10. Participatie bij nationale museumactiviteiten

Bij dit beleidsplan hoort een Excel bestand (bijlage 2) met hierin opgenomen het tijdspad en kosten voor de realisatie van de gestelde beleidsvoornemens gedurende de periode 2025-2030.

Bestuur Heemkundevereniging Roerstreek, Sint Odiliënberg, 17 maart 2025

Aangevuld met opsommingsteken “diversiteit en inclusie” op pag. 1, vastgesteld tijdens bestuursvergadering van 8 december 2025.

BIJLAGEN

Bijlage 1: Doelen diversiteit & inclusie

Bijlage 2: Tijdspad realisatie beleidsvoornemens. Dit Excelbestand is indien gewenst in te zien via het bestuur.

Bijlage 1:

Doelen Diversiteit en Inclusie, onderdeel van het beleidsplan 2025-2030.

In 2026 zijn de doelen 'Diversiteit en Inclusie':

- Aanstellen onafhankelijke vertrouwenspersoon;
- Website geschikt maken voor slechtzienden;
- Bij de verbouwing de toegankelijkheid waarborgen voor gehandicapten;
- De trappen in museumzaal stroever maken ter preventie van ongevallen.
- Aanpassing van het trottoir voor het gebouw, in samenwerking met de gemeente (verlagen en verlichting aanbrengen);
- Een leuning bij trap naar het bordes aanbrengen, om toegankelijkheid voor minder mobiele en slechtziende personen te optimaliseren;
- I.s.m. gemeente plaatsen oplaadpalen voor elektrische voertuigen.

Vrijwilligers worden voorgelicht / geïnstrueerd over bovenstaande doelen en uitwerking van deze doelen.

Doelen op langere termijn:

- grotere teksten en / of meer visuele informatie m.b.t. museumteksten

Bovenstaande doelen zijn mede geformuleerd n.a.v. de scan 'Museum open u' en de beleids- en werkvloerscan van de Code Diversiteit en Inclusie.

Vastgesteld in de bestuursvergadering van 9 februari 2026